

Lucie Chocholoušová: Případ Waterloo

Nevím v novodobých českých dějinách o jiném podobném případě, kdy by se pouhá recesistická parodie na povinnou školní četbu na malém kabaretním jevišti stala záminkou – přesněji podnětem – k trestnímu stíhání všech, kdo se na ní podíleli (ať herecky, autorsky, hudebně či režijně). A kdy hraní divadla bylo u soudu zcela vážně klasifikováno při premiéře jako trestný čin a reprízy byly označeny jako „opakování trestného činu“. A kdy ve zdánlivě regulérním soudním procesu vyfasovali protagonisté divadla „natvrdo“ mnohaměsíční nepodmíněné tresty, neboť se provinili hned proti dvěma tehdy platným zákonům – zákonu o „pobuřování“ (a důkazem bylo veřejné pohoršení „u více než jedné osoby“ - což je jak známo počet, jež divadlo naplňuje vždycky) a proti zákonu o „hanobení státu světové socialistické soustavy“. A to se prosím nepsala krutá padesátá léta, ani léta nacistické okupace, ale přelom „zlatých“ let šedesátých a tzv. normalizace. Hra i inscenace byly v podstatě rozvernou komorně-muzikálovou dramaturgií sovětské prózy *Syn pluku*, premiéra se odehrála na jaře 1969 (tehdy ještě s jasnými dozvuky celorepublikových společenských protestů proti sovětské okupaci), soudní procesy se pak ale konaly po osudové změně paradigmatu, tj. již ve zcela změněné politické atmosféře let 1971/72 (a sice až poté co písně z inkriminované hry znovu zazněly na slavnostním potlachu, organizovaném časopisem TRAMP). Komunistická justice tak vlastně zabila 2 mouchy jednou ranou – v populárním ostravském divadélku Waterloo, hrajícím střídavě na Černé louce a v prostorách dnešní Nové Arény, potrestala jako modelový precedens všechny eventuální další „neposlušné“ divadelníky a zároveň uštedřila postranní úder komunistickým aparátem dosud nekontrolovanému terénu, fenoménu tramského hnutí. Lucie Chocholoušová není první, kdo se rozhodl soustředěněji věnovat tématu tohoto bezprecentního postihu (viz před ní např. Ivan Binar *Syn Pluku a historie*, Mnichov 1967; Silvie Tittlerová: *Divadélko pod Okapem a Waterloo v Ostravě*, DP FF UP 1996; Tatjana Lazorčáková + Jan Roubal: *K netradičnímu divadlu na Moravě a ve Slezsku 60.-80-let dvacátého století*, 2003; Tatjana Lazorčáková aj.: *Pódia z krabičky*, 2005 aj.) Ale rozhodně je první, kdo se na základě takto zevrubného zkoumání dosud nevytěžených soudních pramenů, tj. především protokolů a výsledků, pustila do rekonstrukce celé kauzy. K nejsmutnějším zjištěním, jež z pramenů vytěžila, patří smutná role dvou intelektuálů – vysokoškolských pedagogů (dr. Ljubov Ordeltová a doc. K. Kala) – kteří svými účelovými „znaleckými“ posudky umožnili neostalinské justici opřít se při vynesení absurdních trestů o zdánlivě neprůstřelné, odborně zdůvodněné argumenty. Další smutnou tečkou za případem byl dopad na psychiku, rozpad rodin a veškerý další život všech potrestaných (včetně těch, kteří v nouzi podepsali spolupráci s StB, popř. se po od zbytku kolektivu demonstrativně distancovali, svedli vše na ostatní a stali se po vyklouznutí do „podmínky“ a podpisu vázacího aktu oficiálně působícími autory). Této druhé smutné části kauzy se autorka věnuje zatím jen letmo, náznakově, stejně jako se pouze okrajově věnuje relevantnímu společenskému rámci, proměnám paradigmatu a tím i hlubšímu výkladu společenského kontextu celé události. Více kontextové, kritické čtení soudních materiálů, posudků, strategií obrany aktérů i nahraných rozhovorů s žijícími protagonisty kauzy by samozřejmě práci prospělo, jenže to všechno už by zcela zjevně, možná mnohonásobně přesahovalo rozměry bakalářské práce. Ale skýtá to ostatně bohaté možnosti dopracování tématu do budoucna. I ve stávající podobě považuji však odvedenou práci za nadprůměrnou a **doporučuji ji k obhajobě s návrhem hodnocením „výborně“.**